Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

За педагогічні кадри

ОРГАН ПАРТБЮРО, ДИРЕКЦІЇ, КОМІТЕТУ ЛКСМУ І ПРОФОРГАНІЗАЦІЇ КИЇВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ ім. О. М. ГОРЬКОГО

16 ВЕРЕСНЯ 1958 року ВІВТОРОК
№ 14 (61)
Ціна 15 коп.

СЬОГОДНІ в нашій газеті:

★ НАЗУСТРІЧ 40-РІЧЧЮ ВЛКСМ — 2 стор.
★ *ПИСЬМЕННИК-ПАТРІОТ* — *3 стор.*
★ НОВИЙ КОМПЛЕКС — 3 стор.

ЦЕ НЕОБХІДНО МАЙБУТНІМ ПЕДАГОГАМ

Організація трудового виховання учнів в школі, починаючи вже з перших років навчання, має виключно важливе значення для справи комуністичного виховання підростаючого покоління — до підготовки випускників наших шкіл до самостійного трудового життя.

На уроках ручної праці, які проводяться у I—IV класах, діти виготовляють різні вироби з паперу, картону, тканини, глини, пластиліну, дерева і металу. Учні безпосередньо в процесі трудової діяльності практично знайомляться з основними властивостями цих матеріалів, оволодівають прийомами їх обробки найелементарнішими ручними інструментами, навчаються користуватися ними, доглядати і зберігати їх.

У дітей розвивається акуратність, конструктивні навики, творча фантазія, естетичний смак. На уроках праці виникають виключно сприятливі умови для розвитку особистих нахилів учнів, їх здібностей, зміцнюються вольові якості — розвивається настирливість, наполегливість. Все це має важливе значення для успішного оволодіння основами наук.

Творча трудова діяльність дитини — виготовлення **своїми руками** різних виробів, зокрема таких, якими будуть користуватися і інші, викликає у неї почуття великої гордості, бажання ще працювати. Так, поступово у дітей утворюється звичка працювати і внутрішня потреба до праці та любов до неї. Діти навчаються шанувати і працю свою і працю інших.

Уроки праці проводять безпосередньо вчителі I—IV класів (масової та спеціальної школи) і тому, звичайно, вони повинні бути дуже добре обізнані з усіма видами ручної праці.

Для вивчення цієї справи в нашому інституті утворено робочу кімнату, в якій студенти вже з I-го курсу вивчають ручну працю.

Вивчення всіх видів ручної праці починається з роботи з папером та ліплення (вироби з глини, пластиліну і пап'є-маше). Ці розділи ручної праці мають особливо широке застосування у всій без винятку навчально-виховній роботі. Головна їх цінність у тому, що вони мають велике прикладне значення, зокрема вироби з пап'є-маше (паперової маси), саме такої сировини, якої є скільки завгодно у кожній школі, у кожному дитячому будинку і дошкільній установі. Важко навіть сказати, чого не можна зробити з пап'є-маше.

Цього навчального року у плані вивчення техніки виготовлення виробів з пап'є-маше на заняттях гуртка «Умілі руки» будуть проведені факультативні заняття по виготовленню ляльок для дитячого лялькового театру, його організації в умовах дошкільних та шкільних дитячих установ та постановки найбільш типових вистав для дітей дошкільного і шкільного віку. Тут потрібна буде робота не тільки наших скульпторів, але й швейників, які працюватимуть над виготовленням відповідних костюмів для ляльок-«акторів».

Р. КРАЄВСЬКИЙ.

До нового навчального року

Велику роботу провели працівники адміністративно-господарської частини по підготовці гуртожитків і учбового корпусу до нового навчального року.

Капітально відремонтовано новий учбовий корпус, переобладнано кілька кабінетів, учбові майстерні, створено новий кабінет електромашин.

Не забули господарники і про їдальню. Зараз там є всі умови для того, щоб готувати смачну їжу і швидко обслуговувати відвідувачів.

Великий обсяг робіт виконано в студентських гуртожитках. Так, у гуртожитку № 1 проведено капітальний ремонт всього будинку, в гуртожитку № 2 замінено багато віконних рам, відремонтовано коридор першого поверху, кухню, місця загального користування.

У гуртожитку № 3 відремонтовано дах, проведено ремонт приміщень.

Поповнено кількість наявного інвентаря. Так, додатково для сорока студентських кімнат придбано штори і гардини, значно збільшена кількість настільних ігор.

Днями комісія, в складі представників партбюро, профкому, господарської частини, редакції газети «За педагогічні кадри», перевірила підготовку всіх учбових і житлових приміщень до нового навчального року.

Члени комісії прийшли до спільного висновку, що інститут добре підготовлений до нового навчального року. Разом з тим комісія виявила ряд недоробок, які перешкоджають нормальній роботі і відпочинку.

В гуртожитку № 1 під час літніх канікул жило багато гостей, які приїжджали в Київ на різні змагання, зльоти, наради тощо.

Окремі з них, особливо спортсмени, неодноразово влаштовували п'янки, дебоші. Подібні факти не проходили повз увагу коменданта і обслуговуючого персоналу. Таких людей виселяли з гуртожитку, але, на жаль, вже після того, як вони нанесли інституту матеріальні збитки.

У своїх висновках комісія відзначила, що за подібні факти винних слід притягати також до матеріальної відповідальності.

В окремих кімнатах вибиті шибки, не пофарбовані віконні рами, особливо це стосується гуртожитку № 2 (комендант т. Ізюбенко). В цьому ж гуртожитку є багато непридатних до роботи столів, які легко і швидко можна відремонтувати.

Ряд цих і інших дрібних недоробок, як у гуртожитках, так і в учбових приміщеннях, вимагають від наших господарників негайного їх розв'язання.

Кімната для творчої праці

Прищеплення добрих смаків, виховання любові до соціалістичної власності, до праці, сумлінне дотримання правил соціалістичної етики — ось ті питання, які повинні бути в центрі уваги нашої педагогічної громадськості.

В нашому інституті для підготовки вчителів початкових та спеціальних шкіл організована робоча кімната, де провадяться заняття з ручної праці. При робочій кімнаті працює також гурток «Умілі руки».

В робочу кімнату придбане необхідне обладнання. Для проведення занять з крою і шиття придбані швейні машини.

Всі студенти відділу спецпедагогіки особливо зацікавлені в цій галузі роботи. Знання, які вони одержать в процесі ручної праці в інституті, допоможуть не тільки в їх роботі вчителів та вихователів, але й у їх повсякденному житті.

Л. МАКОВЄЄВА.

На фото вгорі: старший лаборант кафедри спецпедагогіки **Л. А. Маковєєва** знайомить студентів з новим обладнанням майстерні.

На фото внизу зліва: студенти першого курсу педагогічного факультету **В. Діденко, В. Шибицька** та **З. Яковенко** розглядають палітурно-брошурувальне приладдя, на якому вони в недалекому майбутньому вчитимуться працювати.

Випускниця однієї з київських шкіл **Жана Шевченко** почала працювати в нашому інституті препаратором.

На фото внизу справа. старший лаборант кафедри спецпедагогіки **І. Мартиненко**, який керує гуртком «Умілі руки», знайомить нового препаратора з роботами студентів.

На засіданні Вченої Ради

На засіданні Вченої Ради, яке відбулося 5 вересня, обговорювалось питання про підсумки навчальної роботи за минулий рік. Було відзначено, що колектив інституту провів велику роботу по підготовці вчителів другої спеціальності. Внаслідок збільшення педагогічної і введення виробничої практики та широкого залучення студентів до суспільнокорисної праці поліпшилась підготовка їх до практичної діяльності майбутніх учителів та вихователів.

Вчена Рада вказала також на ті недоліки, які мали місце в роботі інституту: недостатня організація самостійної роботи студентів, недоліки в проведенні політико-виховної роботи, особливо в студентських гуртожитках, формальне ставлення деяких викладачів до читання курсів на заочному відділі, особливо позаштатних викладачів.

Готуємо гідну зустріч 40-річчю ВЛКСМ

★ ★ ★ ★ ★

Звернення до всіх студентів

ДОБРИЙ УРОЖАЙ КУКУРУДЗИ І ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР ЗРІЄ НА БЕЗКРАЙНІХ ПОЛЯХ НАШОЇ РЕСПУБЛІКИ. ПІВДЕННІ ОБЛАСТІ УКРАЇНИ — ОДЕСЬКА, МИКОЛАЇВСЬКА, КІРОВОГРАДСЬКА УЖЕ ПРИСТУПАЮТЬ ДО ЗБОРУ КУКУРУДЗИ НА ЗЕРНО.

ВІД ТОГО, ЯК ШВИДКО І БЕЗ ВТРАТ БУДЕ ЗІБРАНО УРОЖАЙ КУКУРУДЗИ, ЗАЛЕЖИТЬ РОЗВИТОК БАГАТЬОХ ГАЛУЗЕЙ НАШОГО СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА, ЗОКРЕМА ТВАРИННИЦТВА. А ЦЕ В СВОЮ ЧЕРГУ СПРИЯТИМЕ ШВИДКОМУ ВИКОНАННЮ ПОСТАВЛЕНОГО ПАРТІЄЮ ЗАВДАННЯ: НАЗДОГНАТИ І ВИПЕРЕДИТИ США ПО ВИРОБНИЦТВУ МОЛОКА, МАСЛА І М'ЯСА НА ДУШУ НАСЕЛЕННЯ.

СТУДЕНТИ КИЇВСЬКИХ ВУЗІВ ПРАГНУТЬ ВКЛАСТИ І ЧАСТКУ СВОЄЇ ПРАЦІ У ВИКОНАННЯ ЦЬОГО ПОЧЕСНОГО ЗАВДАННЯ. ПРОТЯГОМ МІСЯЦЯ ВОНИ БУДУТЬ ПРАЦЮВАТИ В РІЗНИХ ОБЛАСТЯХ РЕСПУБЛІКИ, ДОПОМАГАЮЧИ СВОЇМ БАТЬКАМ, БРАТАМ І СЕСТРАМ У ЗБИРАННІ УРОЖАЮ КУКУРУДЗИ І ОВОЧІВ.

КОМСОМОЛЬСЬКИМ ОБОВ'ЯЗКОМ КОЖНОГО НАШОГО СТУДЕНТА БУДЕ СУМЛІННА ПРАЦЯ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЛАНАХ!

ВСІ НА ДОПОМОГУ ТРУДІВНИКАМ КОЛГОСПНИХ ПОЛІВ!

ВІДЗНАЧИМО ЮВІЛЕЙНУ ДАТУ — 40-РІЧЧЯ ВЛКСМ НОВИМИ ТРУДОВИМИ ПОДВИГАМИ!

ПАРТІЙНЕ БЮРО,
КОМІТЕТ ЛКСМУ,
ПРОФКОМ.

Перевірка практикою

Добре провели літо студенти II курсу педагогічного факультету Л. Литвин, Т. Бердник, Н. Левківська. Вони працювали в літньому таборі відпочинку для малят. У цій роботі стали в пригоді ті знання і навички, які вони одержали в інституті. Так, Ліда Литвин вчила дітей виготовленню квітів та інших виробів з паперу. Сама вона навчилася цьому в кабінеті ручної праці інституту. Студентки Т. Бердник та Н. Левківська, працюючи у наймолодшому загоні, організували роботу з пластиліном. Цьому вони теж навчилися в інституті.

Але найголовнішим у їх роботі був підхід до дитини та спостереження за нею. Це було перевіркою на практиці тих теоретичних знань з загальної та дитячої психології, з педагогіки, яких вони набули в інституті.

Працюючи з дітьми, студентки одночасно готували матеріал для курсової роботи з педагогіки.

Нашою працею у таборі «Сокіл» залишились задоволені. Студенти принесли в інститут хороші характеристики. Табір, який ми тепер можемо назвати нашим, бо в ньому є частка і нашої праці, зайняв перше місце серед київських таборів і одержав перехідний вимпел міськкому ЛКСМУ.

Є. БІЛЕВИЧ,
студент II курсу педфаку.

* *

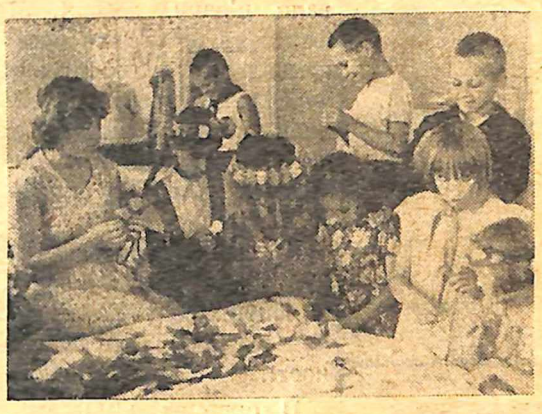

На фото: студентка II курсу педагогічного факультету **Л. Литвин** допомагає своїм вихованцям у виготовленні квітів для табірного карнавалу.

Фото **Є. Білевича.**

НАМ ПИШУТЬ З ЦІЛИНИ

Дорогі друзі!

Шлемо вам з цілини гарячий комсомольський привіт.

Коли цей лист прийде в Київ, у вас уже почнуться заняття, а наша робота вступить у вирішальну фазу боротьби за врожай.

Спочатку нас розставили на різні роботи. Більшість студентів (31 чоловік) працювали в сінокісній бригаді. Добре справлялися з роботою на сінокосилках М. Комиренко, І. Карпенко, М. Борейко. Не відставали від них і ті, що скиртували сіно. Кращими тут виявилась І. Варава, В. Мах, А. Новак, В. Онищенко.

Наші дівчата в цей же час працювали на прополюванні городини.

Коли ж почалося збирання хліба, ми майже всі переїхали в третю бригаду, де працюємо штурвальними на комбайнах і машиністами лафетних жаток.

Наші машиністи лафетних жаток І. Карпенко, М. Комиренко та штурвальні В. Сучков, В. Жук, П. Задорожний і В. Рожко на своїх агрегатах щоденно виконують норми на 120—140 процентів.

Дівчата, які спеціальними комбайнами збирають кукурудзу на силос, теж не відстають. Денні норми вони виконують на 200—220 процентів. Ось імена кращих серед них: М. Гребельська, З. Нагайченко, К. Орлова, З. Поліщук, Л. Бобрик, З. Скляр.

Влаштувалися тут ми добре. Живемо в теплих палатках, які самі собі побудували. В бригадному стані є озеро. З харчуванням теж непогано.

Кожні 2—3 дні випускаємо «Бойовий листок», який редагує Л. Бобрик. З нього завжди можна довідатись, хто як працює, посміятися над дотепними карикатурами нашого художника К. Орлової.

Ще раз вітаємо вас, дорогі друзі, з початком нового навчального року і запевняємо, що з поставленими перед нами завданнями справимося з честю.

Лист цей ми заслухали і обговорили на загальних зборах групи.

За дорученням колективу
І. ШКУРАПЕТ.

Кустанайська обл.,
Джетигаринський район,
Мюктикульський зернорадгосп.

На фото: на скиртуванні сіна.

На збиранні овочів і фруктів

Наприкінці минулого навчального року за пропозицією комітету комсомолу студенти нашого інституту вирішили: кожен повинен під час літніх канікул місяць попрацювати в народному господарстві.

І от 5 серпня 78 студентів фізико-математичного, мовно-літературного факультетів на автомашинах вирушили в приміський радгосп «Бучанський».

Тепло зустріли нас керівники радгоспу. Влаштувавшись на новому місці, всі пішли знайомитися з розміщенням об'єктів радгоспу: з фермами, садом, не забули і про ставок, який обіцяв приємну прохолоду в жаркий день.

А ось в напрямі їдальні ідуть Гриша Рєзнік, Оля Саєнко і Люба Волкова. Це бригадири. Вони знайомляться з завідуючим їдальнею, цікавляться добовим раціоном, цінами. Адже ж тут харчуватимуться їх товариші.

У жвавій метушні непомітно настав вечір. Пізно заснули студенти, помітно хвилюючись перед завтрашнім трудовим днем.

О восьмій годині починається наш перший трудовий день. У різні боки від їдальні розходяться студентські бригади. Сьогодні ми працюємо на 3 ділянках: II курс фізико-математичного факультету працює на збиранні картоплі, III-й курс і ланка літфаку йдуть у сад збирати яблука, чоловіча бригада відправляється на скиртування соломи.

Пройдемось по бригадах. Далеко за ставом на полі трудиться бригада Олі Саєнко — дівчата копають картоплю. Багатьом ця нескладна, але важка робота добре знайома, але декому довелося вперше в житті взяти в руки лопату. Їм важкувато. Проте, ніхто не хоче бути останнім. Під кінець робочого дня всі без винятку студенти накопали по 350 кілограмів картоплі.

В цей же час у саду працює бригада Люби Волкової. На перший погляд збирання яблук і груш — робота легка і «смачна», але виявилось, що виконати норму в саду значно важче, ніж на копанні картоплі.

Впевнено, дивуючи досвідчених робітників своїм умінням, працюють високо на скирті соломи Гриша Рєзнік і Леонід Борейко, напружує всі сили новенький у цій справі Валерій Пріцкер.

Закінчився робочий день. А біля клубу вже чути звуки баяну. Пішли пари в танок, звідкись доносяться удари волейбольного м'яча, стук доміно, дехто з тих, кому не пощастило, уже встиг побувати під столом; а дехто захопився читанням.

О 23 год. все стихає. Студенти лягають спати — завтра знову працювати.

Добре довелося попрацювати студентам, щоб виконати норми, зате вже на третій день багато хто виконав і навіть перевиконав їх на 20 процентів. У числі таких були Г. Рєзнік, А. Сагайдак, С. Юрченко, В. Череп, К. Голик і багато інших.

Працювали наші студенти також на збиранні помідорів і огірків, на копанні кагатів і очищенні силосних ям. Трохи пізніше в роботу включився комбайн для збирання картоплі, що значно полегшило працю студентів.

Студенти ставились до роботи добросовісно, але не обійшлось і без недоліків: ланка Люби Біляєвої внаслідок невмілого збирання яблук знизила їх сортність.

За 15 робочих днів студенти заробили в середньому по 200 крб. Працюючи, кожен з нас розумів, що він допомагає радгоспові забезпечити свіжими овочами і фруктами трудящих нашого славного Києва.

Прощаючись з нами, директор радгоспу т. Андрієвський і керуючий центральним відділком т. Гринько подякували студентам за дисциплінованість, перевиконання норм, побажали успіхів у навчанні і запрошували в наступному році знову приїхати в радгосп.

К. ЯНКОВСЬКИЙ.

СУДЬБА

Мне хорошо трудиться до заката,
Пригубить в сенях кринку молока,
Зайти в июлем пахнущую хату
И знать, что радость так недалека,
Что в сентябре всегда играют свадьбы,
А косы милой пахнут ковылем...
Об этом все потомкам рассказать бы,
Чтоб знали, чем мы жили и живем,
Чтоб в лирику мозолистые руки
Хозяевами полными вошли,
Чтоб люди, несмотря на все разлуки,
Не забывали дедовской земли
И так трудились до заката,
Любить умея и растить хлеба,
Чтоб глаз своих не пряча виновато,
Сказали б гордо:
— Вот она — судьба!..
Судьба в делах больших, нетерпеливых,
Судьба в высоких зреющих хлебах,
В колхозниках — могучих и красивых,
Вернее —
в их мозолистых руках!

В. ТАТАЕВ.

НАШ календар

Михайло Павлик

(1853—1915)

17 вересня минає 105 років з дня народження сумлінного працівника на ниві освідомлення народних мас, прогресивного письменника і публіциста, активного діяча демократичної преси — Михайла Павлика.

На шлях служіння рідному народові М. Павлик виходив одночасно з Великим Каменярем української культури І. Я. Франком у найнесприятливіших умовах громадського і культурного життя на західноукраїнських землях.

Виходець з безправного приниженого селянства, М. Павлик все своє свідоме життя присвятив захистові його інтересів, боротьбі проти соціального й національного гніту, проти реакції й клерикалізму. Вірний помічник і соратник І. Я. Франка, він відстоював потребу розвитку реалістичної літератури, яка має спиратися на знання справді народного життя і повинна писатися народною мовою. Однією з кращих рис полум'яної публіцистики М. Павлика, поруч з обороною прав народу, боротьбою проти націоналізму й церковщини, був вияв дружніх почуттів до російського народу, [illegible]ння до російського визвольного руху.

[illegible]ачне місце в спадщині М. Павлика посідають його оповідання й повісті. В них письменник реалістично змальовує життя народу, показує природний розум, багатство й красу душі, справжню людяність і високі моральні якості простих людей. Такі твори М. Павлика, як «Юрко Куликів», «Ребенщукова Тетяна», «Пропащий чоловік», відзначаються демократичною ідейною спрямованістю, багатосторонністю зображення галицької дійсності, викриттям експлуататорської суті цісарсько-буржуазного ладу.

Розкриваючи характери своїх героїв, письменник піднімав важливі суспільні питання. Кожний конкретний життєвий факт, зображений у його творах, переростав вузькі рамки, змушував читача замислитися над становищем людей з народу, спонукав до протесту. Однак, треба пам'ятати, що Павлик, критикуючи тогочасну дійсність, іноді виходив з вузьких просвітительських та етичних позицій, і це послаблювало гостроту протесту, приводило до моралізаторства.

Зв'язки з російськими політичними емігрантами, знайомство з ленінською «Искрой», участь у громадському русі, публіцистична й літературна діяльність — все це, незважаючи на окремі ідейні збочення, здобуло М. Павликові, за висловом І. Франка, славу одного з піонерів поступового та народолюбного напрямку в Галичині.

Відгукуючись на смерть довголітнього товариша, І. Франко писав:

В його особі всі ми втратили
Талановитого робітника, живу,
Чуткую силу, сівача зерен
плодючих,
Завзятого поборника неправди
Та кривди людської, одного
з тих
Будителів народної душі
Та свідомості, про яких
ніколи
Не гасне пам'ять.

П. ХРОПКО.

Консультпункт розпочав роботу

Обширна, насичена програма вузівського курсу вимагає повсякденної праці заочника над підручниками, посібниками, творами.

Але не завжди студент сам може розібратись в усіх складних питаннях курсу.

Враховуючи це, заочний відділ влаштовує в ряді міст Київської області, а також в інституті консультації з тих предметів, які вивчаються на тому чи іншому курсі.

14 вересня розпочав роботу Київський консультпункт.

У цей день студенти-заочники мовно-літературного факультету одержали консультації з історії партії, політичної економії, іноземної, російської та української мов та літератур, педагогіки.

Студенти фізико-математичного факультету мали змогу проконсультуватись з питань елементарної математики тощо.

Викладачі, яких кафедри виділили для проведення консультацій, сумлінно поставились до справи. Вони вчасно прийшли в інститут, але розпочати роботу не змогли, тому що перші півтори години, відведені для занять, були використані адміністрацією заочного відділу для проведення загальних зборів студентів. Таким чином, заняття розпочались не о 8 г. 30 хв., як було заплановано, а о десятій годині. Це ж, в свою чергу, дезорієнтувало як студентів, так і викладачів.

Надалі подібні збіги неприпустимі. Вони негативно відбиваються на якості консультацій, а також забирають багато зайвого часу у студентів і викладачів.

Л. КАРЛОВ.

Новий комплекс ГПО

Комплекс ГПО вперше було введено у 1931 році за ініціативою комсомолу. Він відіграв велику роль у фізичному розвиткові молоді.

Недавно у пресі був опублікований проект нового комплексу ГПО. Він викликав великий інтерес в усіх комсомольських та фізкультурних організаціях. Наша комсомольська організація разом з спортивним клубом ДСТ «Буревісник» повинна провести широке обговорення проекту в усіх групах, а потім на комсомольсько-фізкультурному активі інституту.

Введення нового комплексу ставить великі завдання перед нашим колективом. Ще не скрізь у нас достатня кількість спортивних баз, де можна було б провадити спортивні заняття. Разом з будівництвом і обладнанням нових майданчиків треба по-новому організувати роботу діючих спортивних баз. Треба частіше провадити змагання з відкритим стартом за програмою нового комплексу.

Основою фізкультурної роботи з студентами повинні і надалі бути факультетські та інститутські спартакіади за новою програмою ГПО та змагання з окремих видів спорту.

На наш погляд, запропонована система обліку по кількості очків є правильною. Такий порядок забезпечує всебічний загальний фізичний розвиток, а також удосконалення в будь-якому виді спорту, враховуючи природні умови різних районів країни.

Дуже добре, що у проекті передбачається введення залікових книжок для тих, що складають норми ГПО. Це дає можливість студенту складати норми під час канікул на будь-якій спортивній базі.

При уважному вивченні проекту будуть, звісно, і зміни. Зокрема, треба встановити термін складання всіх норм ГПО I та II ступенів, а також місяці року по здачі норм з окремих видів спорту.

Однак уже зараз при першому ж ознайомленні з опублікованим проектом можна сказати, що новий комплекс буде значно кращим за нині діючий.

Можна сподіватись, що широке обговорення проекту в нашому колективі внесе ряд цінних пропозицій.

Ю. БИКОВЦЕВ.

Американська делегація працівників освіти

Нещодавно наш інститут відвідала американська делегація працівників освіти в кількості 71 особи. Це були перші наші гості з Америки.

Серед гостей були директори педагогічних коледжів, викладачі, декани різних факультетів багатьох навчальних закладів Сполучених Штатів Америки.

Очолював делегацію професор Нью-Йоркського університету пан Брікмен.

У Києві американські педагоги вивчали постановку навчально-виховної роботи в університеті, політехнічному інституті. З цією ж метою вони прийшли і до нас. Особливо цікавила гостей робота педагогічних кафедр, і це не дивно, бо багато з них — спеціалісти з педагогіки.

Члени делегації не обмежились інформацією директора інституту М. М. Підтиченко про структуру і роботу нашого вузу. Після зустрічі в 13 аудиторії гості розійшлись по кафедрах, кабінетах, лабораторіях. Вони уважно слухали пояснення, нотували, фотографували, а дещо навіть записали на магнітофон.

З Києва делегація виїхала в Ленінград.

На фото вгорі — голова делегації пан **Брікмен** і директор інституту **М. М. Підтиченко** відповідають на численні запитання присутніх; внизу — серйозна професійна розмова, що відбулась на фізико-математичному факультеті, була корисною для обох сторін. Подібні зустрічі в цей день можна було спостерігати в багатьох кабінетах, лабораторіях інституту.

В нашій бібліотеці

Вентцель Е. С.— Теория вероятностей. М., Физматиздат, 1958, 464 с.

Вулих Б. З.— Введение в функциональный анализ. М., Физматиздат, 1958, 352 с.

Горцевский А. А. и Любицына М.— Организация самостоятельной работы студента. Л., Изд. ЛГУ, 1958, 51 с.

Гриценко М. С.— Розвиток радянської школи на Україні. К., «Рад. школа», 1958, 71 с.

Гроссман Л. П.— Пушкин, 2-е изд. М., «Мол. гвардия», 1958, 526 с.

Груздев И. А.— Горький. М., «Мол. гвардия», 1958, 367 с.

Из опыта преподавания русского языка в средних школах Украинской ССР. К., «Рад. школа», 1958, 124 с.

История русской советской литературы. Учебн. пособие для госуниверситетов и пединститутов. В 2-х т., т. I. М., Изд. Моск. ун-та, 1958, 760 с.

Книга для читання з фізики, ч. 2. Молекулярна фізика і теплота. К., «Рад. школа», 1958, 216 с.

Мединський Є. М.— Братські школи України і Білорусії в XVI—XVII ст. К. «Рад. школа», 1958, 211 с.

Методисты советской начальной школы. М., Учпедгиз, 1958, 128 с.

Нечипорук З. С.— Інспектування середньої школи. К., «Рад. школа», 1958, 174 с.

ПРОЧИТАЙ НА ДОЗВІЛЛІ

Щире слово про ліс і лісівників

«...Ось дихнув вітерець, я його не відчувала, але помічала, як поворохнулися ледь-ледь крони. І відразу загомонів ліс, зашумів. Це було так несподівано й зворушливо, що я аж присіла. Я ніколи не чула такого гомону дерев, приглушеного, навіть тужливого, ніби сосни розповідали одна одній сумні історії, шепотілися нишком, прихиливши одна до одної свої зелені голови».

Це один з поетичних фрагментів нової повісті М. Чабанівського «Стоїть явір над водою» («Дніпро», 1958, № 6, 7), присвяченої хвилюючій темі боротьби за прикрашення рідної землі, за лісонасадження.

В центрі твору образ звичайної селянської дівчини-школярки, а потім студентки лісового технікуму. Леся, що виросла в безлісному степовому селі, дівчинка, яка так глибоко пережила розчарування, не знайшовши вимріяної зеленої діброви, про яку в дитинстві стільки чула в казках матері, вирішила присвятити своє життя благородній справі вирощування лісів.

Наукова вірогідність у висвітленні багатьох питань лісівництва у повісті Чабанівського органічно поєднується з яскравими художніми картинами життя і природи, спеціальна термінологія — з щедро черпаними багатствами народної фразеології, розмовної мови. Розкриття особистих дум, переживань, мрій Лесі майстерно переходить у палкий виступ на захист лісів, у щире, натхненне слово за збереження краси нашої природи.

Емоційність, ліризм, щирість викладу, яскрава образність, поетичність мови — характерні риси цієї повісті.

К. БЕЗСМЕРТНЕНКО.

В. ВОЙТКО

Подорож за океан

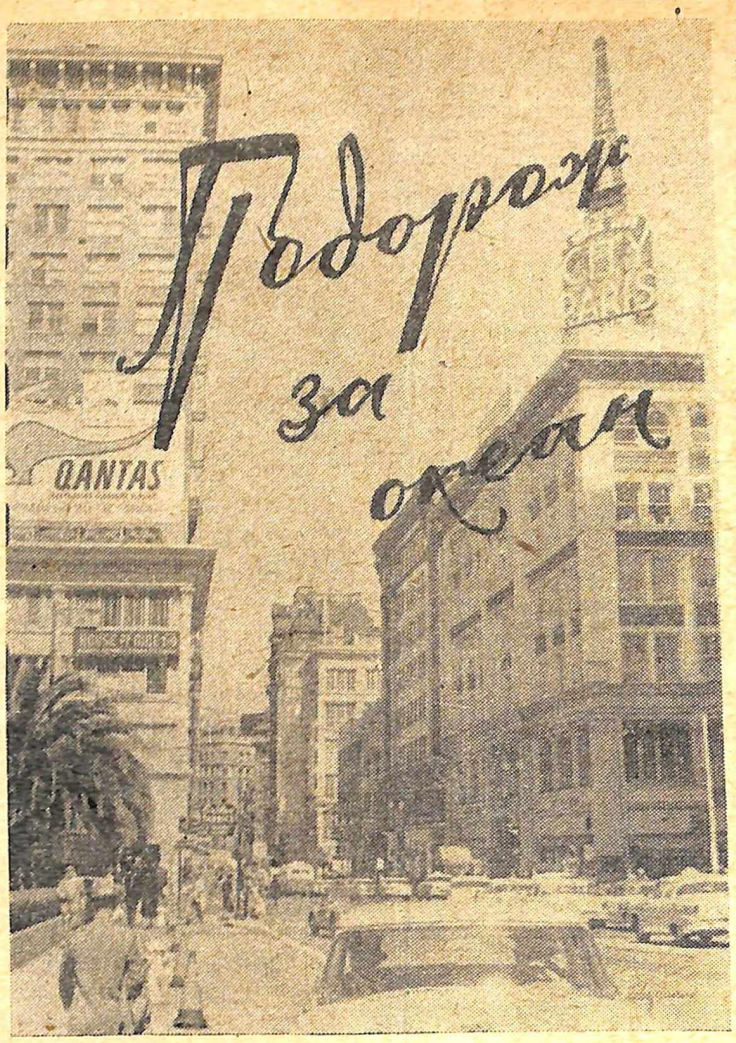

СИСТЕМА ОСВІТИ в США досить своєрідна. Вона складалася значно пізніше відповідних систем у країнах Західної Європи і повинна була в тій чи іншій мірі враховувати місцеві особливості Америки.

Закону про загальну обов'язковість середньої освіти немає. Обов'язковим є відвідання лише початкової школи.

Коротко структура американської школи виглядає так: I—V класи — початкова школа (primar school), VI—VIII кл.— середня школа (secondary school), IX—XII кл.— вища школа (high school).

За обсягом і змістом знань американська вища школа в основному відповідає нашій десятирічці, хоч по якості і систематичності знань уступає їй.

На базі дванадцятирічної школи будують свою роботу коледжі і університети.

Коледжі бувають 2-х і 4-річні. У дворічні, або так звані джунієр коледжі йдуть ті, хто закінчив «вищу» школу з задовільними оцінками. Тут здійснюється в знаннях учнів свого роду поправка і доповнення того, що не було зроблено в дванадцятирічній школі, а також деяка професійна організація.

Чотирирічні коледжі, як правило, існують при університетах і є їх відділами. Правда, можуть такі коледжі існувати і самостійно.

Студенти американських вузів поділяються на андерградьюейт і постградьюейт.

Перші є студентами у нашому розумінні: вони відвідують лекції, семінарські і лабораторні заняття, складають екзамени і заліки.

Постградьюейт відповідає нашому аспірантові. Вони протягом двох-трьох років проходять поглиблену спеціалізацію під керівництвом професорів і пишуть магістерські дисертації.

По закінченні університету студенту присуджується вчений ступінь бакалавра мистецтв, але фактично ніякої практичної ваги цей ступінь не має. В аспірантурі, після захисту дисертації, присуджується ступінь магістра мистецтв, а потім доктора філософії.

На перших двох курсах коледжів дається загальноосвітня підготовка, а з третього починається спеціалізація.

Вузи в США поділяються на приватні й державні.

З точки зору суті навчання різниця між ними та, що державні університети більш загальні, а приватні більш спеціалізовані і краще обладнані. Але це не завжди. Наприклад, Каліфорнійський університет аж ніяк не уступає по своїй спеціалізації і учбово-науковому обладнанню жодному із приватних університетів. Зате плата за навчання в приватних вузах у кілька разів вища.

Наприклад, у Каліфорнійському університеті плата за навчання становить 110 доларів у рік для жителів даного штату (для жителів інших штатів— 400 доларів), а тут же, в шестидесяти милях від Сан-Франціско, у приватному Стенфордському університеті плата складає 1005 доларів. У Сімменс коледжі м. Бостона, який також є приватним, плата за навчання становить 1600 доларів у рік.

Навіть, якщо студент одержує стипендію із так званих національних фондів (Рокфеллера, Форда) або різних меценатських пожертвувань, то ця стипендія (800—1000 доларів) дуже мала у порівнянні з високою платою за навчання. Ті ж, що одержують допомогу від національного студентського фонду, в США складають всього 20—25 процентів. Щоб одержувати стипендію, потрібно бути політично лояльним, релігійно бездоганним і... добре вчитися. Стипендія, як і зарплата професорам, виплачується лише за 10 місяців.

Коли на одній із пресконференцій у Масачузетському інституті технології ми розповіли, що наші студенти поряд із робітниками і службовцями одержують оплачувану двомісячну відпустку, це дуже здивувало американців.

— Невже правда, що ваші студенти одержують стипендію у літні місяці, коли вони не вчаться,— запитав мене Уолтер Клеменс. А на другий день інститутська газета «The Tech» («Техніка») писала, що протягом двох літніх місяців студенти у Росії абсолютно байдикують.

Щодо американських студентів, то для них літні місяці не є відпочинком. Потрібно шукати собі будь-яку роботу, щоб заробити грошей на покриття своїх видатків на освіту. В 1958 році літні місяці для американських студентів були несприятливими. У зв'язку з економічним спадом багато фірм оголосили ще в травні місяці, що вони не будуть брати на сезонні роботи студентів, оскільки є багато безробітних із числа їх колишніх робітників, яким потрібно надати хоч тимчасову зайнятість.

Студенти повинні платити за користування книгами 40—60 доларів у рік, за лабораторії і кабінети 45—60 доларів, на утримання канцелярського апарату вузу 50—75 доларів (називається це платою за матрикуляцію), а також за медичне обслужування. До речі, медицина для американця — це страшне зло. Прийом у лікаря платний; навіть за якийсь укол треба платити. А що вже говорити про операцію. Найпростіша з них (апендицит) обходиться більше 100 доларів. За деякі операції треба платити до 1200 доларів. А коли хворий попадає в клініку, то тут кожен день перебування обходиться від 25 до 48 доларів: лікареві плати, за ліжко плати, няні за догляд плати, сестрі за уколи і ліки плати і т. д.

Одним словом, як відзначають самі американці, хвороба означає для них розорення. Тому не випадково, що найбільше психічних захворювань і розладів (в США кожен 10 громадянин психічно хворий) припадає на сім'ї, де хтось хворіє або на сім'ї безробітних. Безплатну медичну допомогу у США одержують лише інваліди і учасники другої світової війни. Це їм своєрідна «нагорода» від уряду за втрачене здоров'я.

Відвідування лекцій у вузах США не обов'язкове, але складати екзамени мусять всі. Деякі професори говорили нам, що було б краще ввести обов'язкове відвідування занять, особливо лабораторних і семінарських, бо це сприяло б піднесенню рівня знань студентів.

Як зауважив професор соціології Лісман із Чікагського університету, більшість американських юнаків і дівчат надають перевагу у вивченні соціології і психології, які нібито можуть безпосередньо приносити користь людям. Що ж торкається математики, фізики і хімії, то багато американців відчувають до них огиду, бо останні, на їх погляд, зв'язані з війною. Деякі студенти і учні навіть оголошують «холодну війну» цим предметам.

Ми відвідали також кілька американських «вищих» шкіл.

В основі американської системи освіти лежать принципи прагматизму. У застосуванні до навчання вони розвинені Д. Дьюї, який найбільш винен за теперішній застій американської, особливо середньої, школи.

Як твердять прагматисти, «навчання — це підприємство для учнів», «пізнавай через дію», а, головне, учись заповзятливості, бізнесу. Та це й не дивно. Буржуазна школа ставить своїм завданням виховувати дух комерції, конкуренції, щоб змалку вбити в голову дитини версію про непохитність і вічність світу «вільної ініціативи і підприємництва».

Цікаво, що «робити гроші» учать не тільки в школі, а й у сім'ї.

Пригадую, були ми на дачі у Елеонори Рузвельт. У неї більше двох десятків внуків і правнуків. Чимало з них бігало тут біля нас, а дві юнки, років 14—16, увесь час поралися на кухні. На дворі семирічний хлопчик допомагав трохи старшій дівчинці фарбувати тин. Як пізніше виявилося, усі четверо були на роботі. Їм бабка і прабабка платила по долару за годину. Такі факти у американських сім'ях непоодинокі, коли батьки платять своїм дітям за їх допомогу на фермі, по дому, машньому господарству.

У США є спеціальні свята «день батька» і «день матері». В цей день діти із своїх «капіталів» купують татові чи матері невеликі подарунки. Їм назустріч ідуть торговельні фірми і магазини, продаючи в ці дні речі чоловічого і жіночого туалету по значно здешевлених цінах.

У Чікаго ми познайомилися з роботою експериментальної «вищої» школи, яка є складовою частиною університету. У шкільній справі США існує велика строкатість. Досить сказати, що всього зараз діє понад 500 різних програм навчання. Так що кожна школа дає свій рівень знань тим, хто її закінчує. Американці, між іншим, гордяться цією строкатістю своєї школи, ніби вбачаючи в цьому її силу. Але, на мою думку, в цьому якраз слабість американської школи.

В американських школах роль учителя зводиться до того, щоб виконувати прихоті учнів. В основі навчання лежить давно засуджений передовою педагогікою «дальтон-план».

У багатьох школах, в тому числі у відвіданій нами в Чікаго, проводяться педологічні тести, що призначаються для попереднього виявлення розумових здібностей дитини. У цьому тестуванні існує повний суб'єктивізм, і тому дуже легко здібну дитину із бідної або негритянської сім'ї віднести до групи Д (розумово дефективні), а слабоумного синка багатія направити у групу А.

Школа при Чікагському університеті є дослідною. У ній навчається 1100 дітей, працює 8 викладачі. Школа має добре обладнані класи і кабінети, замість парт використовуються столи. Підлога, нижня частина стін зроблені із пластмаси, що досить гігієнічно, міцно і красиво. Ремонт проводиться один раз у 5—8 років, що приводить до значної економії коштів при експлуатації будинку.

Є там спеціальна лабораторія для спостереження і дослідження учбового процесу класу. Дітей поміщають туди і проводять урок, а зверху і з боків за ними спостерігають через скляні отвори. Робиться також багато записів — поводження дітей, їх відповіді тощо, а потім всі ці дані аналізуються.

Навчання у школі платне — 675 доларів на рік. У школу приймають не всіх. Для цього потрібні гроші, бажання батьків віддати дитину саме в цю школу, наявність у дітей здібностей навчатися у даній школі; вміння вести себе в колективі, тобто не бути психічно хворим.

Щодо останніх двох вимог, то їх визначають уже в школі за допомогою так званих «академічних» тестів, особливо протягом першого і другого років навчання.

Слід відзначити, що прагматистська система «прогресивного навчання через діяння» зазнає серйозної критики з боку багатьох діячів американської школи, чимало з них сходяться на тому, що американська «вища» школа потребує негайних і корінних реформ.

Якось під час прийому сенатора Хемфрі від штату Мінесота ми запитали, як він оцінює систему «прогресивного навчання». На це Хемфрі зауважив, що вона настільки стає непопулярною, що скоро навіть професори педагогіки забудуть ім'я автора.

А докторант Каліфорнійського університету Бен Кларк висловився ще більш ясно: «Прогресів едьюкейшн — це нісенітниця, і ви досягненнями своєї школи переконуєте нас у цьому».

(Далі буде)

Про *все* потроху

П'ЯНИЙ НЕ ЗАВЕДЕ АВТОМОБІЛЯ

Датський радіотехнік Хелвег Фріборг, за повідомленням агентства Рейтер, сконструював апарат, що не дозволяє п'яному водієві завести мотор автомобіля. Апарат, який складається з інфрачервоної лампи, фотоелемента і реле, реагує на випари спирту, наркотиків і моноокису вуглецю.

Він прикріплений на дошці приладів автомобіля і, порушуючи систему запалювання, не дозволяє водієві включити мотор. Апарат можна так відрегулювати, що він не буде реагувати, коли водій випив два кухлі пива, але не дозволить включити мотор, якщо шофер випив більше.

Щоб завести автомобіль, оснащений цим пристроєм, п'яний водій, за словами Фріборга, змушений був би вдатися до протигаза.

БАЙКИ ЛЬВА ТОЛСТОГО

Мисливець поставив біля озера сітку і накрив багато птахів. Птахи були великі, підняли сітку і полетіли з нею. Мисливець побіг за птахами. Мужик побачив, що мисливець біжить, і каже: «І куди біжиш? Хіба пішки можна наздогнати птаха?». Мисливець сказав: «Якби один був птах, я б не здогнав, а тепер дожену». Так і сталось. Як прийшов вечір, птахи потягли на ночівлю кожний у свій бік: один до лісу, другий до болота, третій у поле, і всі з сіткою впали на землю, і мисливець взяв їх.

* * *

Жаба і миша почали сваритися. Вийшли на купину і стали битися. Яструб бачить, що вони про нього забули, спустився і схопив обох.

Китайський гумор

ГІПНОТИЗМ

Жінка заколисувала дитину, що сильно плакала. Як не намагалася вона втішити малу, воно не заспокоювалося. Тоді жінка гукнула до чоловіка:

— Принеси яку-небудь книгу!

Чоловік хутко приніс книгу і спитав:

— Навіщо вона тобі?

Жінка відповіла:

— Я помітила, що коли ти читаєш, то відразу починаєш позіхати. Мабуть, книга діє так снотворно, вона ніби гіпнотизує!

Редактор В. ВОЙТКО.

БФ 17751. Адреса редакції: м. Київ, бульвар Шевченка, 22/24, тел. 5—21—21, дод. 43. Друк. КДПІ, Франка, 44. Зам. 808.